

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Rychlého a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobkyně: **Y. T.**, zastoupená Mgr. et Mgr. Václavem Klepšem, advokátem se sídlem Baranova 1026/33, Praha 3, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2019, č. j. 6 A 120/2019 – 22, ve znění opravného usnesení ze dne 23. 10. 2019, č. j. 6 A 120/2019 – 26,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalobkyně se žalobou podanou u Městského soudu v Praze (dále jen „*městský soud*“) domáhala zrušení rozhodnutí žalované ze dne 10. 6. 2019, č. j. MV-60687-5/SO-2019, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra o zastavení řízení, které se týkalo žádosti žalobkyně o povolení k dlouhodobému pobytu. Řízení o této žalobě bylo zastaveno usnesením městského soudu ze dne 30. 9. 2019, č. j. 6 A 120/2019 – 22, pro nezaplacení soudního poplatku a současně bylo rozhodnuto o vrácení soudního poplatku žalobkyni. Usnesením ze dne 23. 10. 2019, č. j. 6 A 120/2019 – 26, pak městský soud opravil částku soudního poplatku, která se vracela žalobkyni.

[2] Žalobkyně zároveň s podáním žaloby nezaplatila soudní poplatek, a proto ji městský soud usnesením ze dne 21. 8. 2019, č. j. 6 A 120/2019 - 12, vyzval ke splnění poplatkové povinnosti ve lhůtě patnácti dnů od doručení tohoto usnesení a poučil ji o následcích nezaplacení soudního poplatku. Tato výzva byla žalobkyni doručena fikcí dne 2. 9. 2020, lhůta k zaplacení soudního poplatku tak skončila dnem 18. 9. 2019. Jelikož žalobkyně soudní poplatek zaplatila úhradou na účet soudu teprve dne 24. 9. 2019, tedy po uplynutí lhůty stanovené usnesením č. j. 6 A 120/2019 - 12, městský soud postupoval dle § 47 písm. c) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), ve spojení s § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (dále jen „zákon o soudních poplatcích“), a řízení o žalobě zastavil.

[3] Proti usnesení městského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodů, které podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[4] Stěžovatelka namítá nezákonnost napadeného usnesení, neboť městský soud nezohlednil, že včas požádala o osvobození od soudního poplatku. Uvádí, že dne 5. 9. 2019 se seznámila s usnesením městského soudu, kterým byla vyzvána k zaplacení soudního poplatku. Dne 9. 9. 2019 městskému soudu zaslala žádost o osvobození od soudního poplatku, nicméně o této žádosti soud nerozhodl a bez dalšího řízení o žalobě zastavil. Tím se dopustil zásadního pochybení, které způsobuje nezákonnost napadeného usnesení. V této souvislosti odkazuje na nález Ústavního soudu ze dne 24. 8. 2016, sp. zn. II. ÚS 1138/15. Na výše uvedeném nic nemění ani to, že stěžovatelka žádost zaslala na neaktuální adresu městského soudu (na níž poslala také žalobu), kde nyní sídlí věcně nepřislušný soud. Tato písemnost měla být městskému soudu postoupena.

[5] Dále městskému soudu vytýká, že řízení o žalobě zastavil, ačkoli soudní poplatek zaplatila dříve, než rozhodl o zastavení řízení (tvrdí, že k zaplacení poplatku došlo poštovní poukázkou, která byla odeslána dne 20. 9. 2019). Uvádí také, že lhůta stanovená ve výzvě k zaplacení soudního poplatku je lhůtou pořádkovou, a proto nebylo možné řízení o žalobě zastavit, ačkoli soudní poplatek uhradila po uplynutí soudem stanovené lhůty. Dodává, že ani skutečnost, že § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích stanoví, že k poplatku zaplacenému po marném uplynutí lhůty se nepřihlíží, na věci nic nemění, neboť smyslem tohoto ustanovení je zamezení podávání zjevně obstrukčních návrhů. Žaloba stěžovatelky však obstrukční povahu nemá, neboť bylo v jejím zájmu, aby byla žaloba projednána co nejdříve.

[6] Nejvyšší správní soud nejdříve hodnotil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 102, věta první s. ř. s.), proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná a za stěžovatelku jedná advokát (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

[7] Kasační stížnost není důvodná.

pokračování

[8] K tvrzenému pochybení městského soudu spočívajícím v tom, že nerozhodl o žádosti stěžovatelky o osvobození od soudního poplatku a bez dalšího řízení o žalobě zastavil, kasační soud uvádí, že v přiloženém soudním spise žádná taková žádost obsažena není. Stěžovatelka sice v kasační stížnosti namítá, že žádost zaslala na „*neaktuální adresu*“ městského soudu (zřejmě míněno na adresu Hybernská 18, Praha 1), nicméně toto tvrzení nepodložila žádnými důkazy. Za těchto okolností Nejvyšší správnímu soudu nezbylo, než vycházet ze skutečností vyplývajících ze soudního spisu, a konstatovat, že stěžovatelka o osvobození od soudního poplatku nepožádala, a proto ani o této neexistující žádosti nemohl městský soud rozhodnout.

[9] Nejvyšší správní soud dále ze soudního spisu ověřil, že výzva k zaplacení soudního poplatku byla stěžovatelce zaslána poštou. Jelikož nebyla dne 22. 8. 2019 zastížena na své doručovací adrese, nedoručená zásilka byla uložena na poště a stěžovatelce byla zanechána výzva k jejímu vyzvednutí. Jelikož si stěžovatelka nevyzvedla písemnost ve lhůtě deseti dnů ode dne, kdy byla uložena a připravena k vyzvednutí, považuje se posledním dnem uvedené lhůty za doručenou (tzv. fikce doručení dle § 49 odst. 4 o. s. ř.). V nynějším případě poslední den desetidenní lhůty připadl na neděli 1. 9. 2019, proto se konec lhůty podle § 40 odst. 3 s. ř. s. posunul na nejbližší pracovní den, jímž bylo pondělí 2. 9. 2019. Tímto dnem tedy byla výzva stěžovatelce doručena.

[10] Ačkoli se tedy stěžovatelka fakticky s výzvou seznámila teprve dne 5. 9. 2019 (což stvrdila svým podpisem na doručence), nic to nemění na skutečnosti, že zákonná fikce doručení nastala již dne 2. 9. 2019, jak je vysvětleno výše. Poslední den patnáctidenní lhůty k zaplacení soudního poplatku tak nastal v úterý 17. 9. 2019. Městský soud sice nesprávně uvedl, že lhůta stěžovatelce marně uplynula o den později, tedy 18. 9. 2019, nicméně toto pochybení nemá vliv na zákonnost napadeného usnesení. Není totiž sporu o tom, že ve stanovené lhůtě stěžovatelka soudní poplatek nezaplatila. Stěžovatelka sice v kasační stížnosti tvrdí, že poplatek uhradila poštovní poukázkou dne 20. 9. 2019, nicméně i v takovém případě by se jednalo o opožděné zaplacení soudního poplatku. Na účet městského soudu byla tato částka připsána teprve dne 24. 9. 2019, tedy zjevně opožděně.

[11] Dle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích ve znění účinném od 30. 9. 2017 platí, že *nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí v délce alespoň 15 dnů; výjimečně může soud určit lhůtu kratší. Po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví. K zaplacení poplatku po marném uplynutí lhůty se nepřihlíží.*

[12] Citované ustanovení bylo oproti předchozí podobě účinné do 30. 9. 2017 novelou zákona č. 296/2017 Sb. změněno. Zákon o soudních poplatcích nyní stanoví, že lhůta k zaplacení soudního poplatku má být (až na výjimky) alespoň patnáctidenní; k případné úhradě po marném uplynutí této lhůty se však již nepřihlíží a řízení se zastaví (§ 9 odst. 1). Tomu odpovídá i změna v § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích, který dosud pamatoval ve větě první na situace, kdy sice nedošlo k úhradě soudního poplatku ve lhůtě stanovené ve výzvě soudu, avšak poplatník stihl poplatek uhradit předtím, než rozhodnutí

o zastavení řízení nabylo právní moci. V takovém případě soud, který usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku vydal, toto své usnesení zrušil. Nyní již zákon o soudních poplatcích stanoví, že se nepřihlíží k úhradě soudního poplatku, pokud byla provedena po marném uplynutí lhůty stanovené ve výzvě soudem. Zákonodárce tím vyřešil výše popsanou praxi, která často vedla ke zrušení usnesení o zastavení řízení. To vyplývá i z důvodové zprávy, podle které zákonodárce reagoval mimo jiné na zneužívání dobrodíní zákona v podobě placení soudního poplatku až po vydání usnesení o zastavení řízení, ale před nabytím právní moci tohoto usnesení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2020, č. j. 6 As 103/2020 – 21; všechna judikatura tohoto soudu je dostupná na www.nssoud.cz).

[13] V nyní projednávaném případě stěžovatelka zaplatila soudní poplatek po uplynutí stanovené lhůty. Jak uvedeno výše, podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích se k zaplacení poplatku po marném uplynutí lhůty se nepřihlíží. Městský soud za daných okolností nemohl postupovat jinak, než po marném uplynutí lhůty řízení zastavit, neboť v opačném případě by postupoval v rozporu se zákonem. Kromě toho je třeba zdůraznit, že stěžovatelka byla městským soudem ve výzvě k zaplacení poplatku výslovně poučena o tom, že po marném uplynutí určené lhůty se k zaplacení soudního poplatku nepřihlíží, tudíž si této skutečnosti musela být vědoma.

[14] Výše uvedené vyvrací i domněnku stěžovatelky, že lhůta k zaplacení poplatku je pouhou lhůtou pořádkovou. Za lhůty pořádkové se považují takové lhůty, s nimiž zákon nespojuje nepříznivé důsledky pro případ, že byly zmeškány. Jestliže však v případě patnáctidenní (či delší) lhůty k zaplacení soudního poplatku zákon o soudních poplatcích výslovně stanoví, že po jejím uplynutí se k zaplacení poplatku nepřihlíží, zákonodárce tím jednoznačně stanovil konkrétní nepříznivý následek spojený se zmeškáním lhůty; o pořádkovou lhůtu se tak zjevně jednat nemůže. Nejvyšší správní soud již v minulosti k procesním lhůtám uvedl, že „[u]rčení povahy lhůty je proto záležitostí výkladu konkrétní právní normy upravující předmětnou lhůtu“ (podle rozsudku ze dne 25. 6. 2014, č. j. 1 As 31/2014 – 27).

[15] Odkaz stěžovatelky na nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1138/15 (dostupný z <https://nalus.usoud.cz>) není přílehlavý. Předně tento nálezy byl vydán ještě v době před přijetím zákona č. 296/2017 Sb., jímž byl novelizován zákon o soudních poplatcích; proto se v něm Ústavní soud nevyslovoval (a ani se vyslovit nemohl) k povaze lhůty pro zaplacení soudního poplatku dle § 9 odst. 1 zákona ve znění po novele. Ještě významnější však je, že Ústavní soud v uvedeném nálezu dospěl k názoru, že „[ne]umožnění stěžovatelce zaplatit dodatečně soudní poplatek poté, co soud dospěl k závěru, že na její straně nejsou dány podmínky k osvobození od něj, je nutno kvalifikovat jako porušení práva stěžovatelky na spravedlivý proces dle ustanovení čl. 36 odst. 1 Listiny.“ Jak je uvedeno výše, v nyní projednávané věci stěžovatelka návrh na osvobození od soudních poplatků nepodala, soud tedy ani nemohl rozhodnout, zda má či nemá být osvobozena. To, že existenci návrhu tvrdí v kasační stížnosti je nevěrohodné, neboť k tomu nepředložila žádný podklad (např. kopii svého návrhu) a spis městského osudu žádný takový návrh neobsahuje (v podrobnostech viz výše). Citovaný judikát tedy na nyní projednávanou věc nedopadá.

pokračování

[16] Konečně se stěžovatelkou nelze souhlasit ani v tom, že § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích má zamezit pouze „zjevně obstrukčním návrhům“. Jak je uvedeno výše, skutečným smyslem přijetí novely tohoto zákona bylo racionalizovat proces dodatečného vybírání soudních poplatků a zajistit větší efektivitu soudního řízení, které bylo zdržováno v situaci, kdy žalobce platil soudní poplatek až po vydání usnesení o zastavení řízení (viz k tomu odstavec [12] výše). Poplatková povinnost vzniká zásadně spolu s podáním žaloby [§ 4 odst. 1 písm. a) zákona o soudních poplatcích]. Dodatečné zaplacení soudního poplatku by mělo být spíše jen výjimkou, jejíž dobrodiní lze využít jen za určitých podmínek (tj. zde zaplacení ve stanovené lhůtě dle § 9 odst. 1 téhož zákona). Stěžovatelka tak ovšem neučinila, proto musí nyní strpět nepříznivé následky výslovně předvídané zákonem, jež jsou s nezaplacením (resp. pozdním zaplacením) soudního poplatku spojeny.

[17] Jelikož kasační stížnost není důvodná, kasační soud ji za podmínek vyplývajících z § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. rozsudkem zamítl.

[18] O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka byla v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšná, právo na náhradu nákladů řízení jí nenáleží. Pokud jde o procesně úspěšnou žalovanou, v jejím případě nebylo prokázáno, že by jí v souvislosti s tímto řízením nějaké náklady převyšující rámec její úřední činnosti vznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že se žádnému z účastníků náhrada nákladu řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. května 2021

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu